

Josip Taradi, Nevenka Grošanić

MODEL PROCESA ORGANIZIRANJA ZAŠTITE NA RADU U POSLOVNOM SUSTAVU

Sažetak

Organiziranje, kao drugu osnovnu funkciju menadžmenta, a jednako tako i ostale osnovne funkcije menadžmenta, moguće je i potrebno u poslovnoj praksi provoditi na načelima procesnog i sustavskog pristupa upravljanju. U skladu s tim i sustav upravljanja sigurnošću na radu sastoji se od niza utvrđenih procesa, od kojih je i ključni proces organiziranja zaštite na radu u poslovnom sustavu. Ako ovaj proces nije utvrđen upitna je djelotvornost provedbe zaštite na radu. S ciljem davanja doprinosa unapređenju sigurnosti u poslovnom sustavu, na postavljenoj hipotezi o mogućnosti procesnog pristupa organiziranju, uz primjenu znanstvene metodike opće teorije sustava i modeliranja, postavljen je opći teorijski model procesa organiziranja zaštite na radu u poslovnom sustavu. Takav model procesa počiva na zakonskim zahtjevima organiziranja zaštite na radu, te na načelima suvremenog menadžmenta i tehnika organiziranja. Model je prikazan dijagramom tijeka procesa, a utvrđena je i pozicija tog procesa u sustavu sigurnosti na radu i poslovnom sustavu.

Ključne riječi

organiziranje, poslovni sustav, proces, sigurnost na radu, zaštita na radu

THE MODEL OF OCCUPATIONAL SAFETY AND HEALTH ORGANIZATION PROCESS IN A BUSINESS SYSTEM

Abstract

Organization as the second essential function of management and other essential management functions as well, can and need to be implemented in business practice based on the principles of process and system approach to management. Hence the safety at work management system comprises a series of established processes of which the process of organizing occupational safety and health in a business system is the key one. If this process is not established, the efficiency of occupational safety and health implementation is questionable. With the aim of contributing to the improvement of safety in a business system, based on the established hypothesis on the possibility of process approach to organization, employing the scientific methodology of general systems theory and modelling, a general theoretical model is set for the occupational safety and health organization process in a business system. Such a process model lies on legal requirements for organizing occupational safety and health and on the principles of contemporary management and organizational techniques. The model is shown in a process flowchart and the position of that process in the safety at work system and business system is established.

Key words

organization, business system, process, safety at work, occupational safety and health

UVOD

Predmet istraživanja

Organiziranje je, po teoriji menadžmenta, druga osnovna funkcija menadžmenta. [4, 12, 16]

Sigurnost na radu, je prema Kacianu [8], "stanje koje omogućuje normalni tijek poslovnih procesa i funkcioniranje poslovnih sustava, a time i boljih gospodarskih rezultata". Sigurnost na radu je stanje koje se postiže provedbom mjera i pravila zaštite na radu.

Prema Žugaju [17] "zaštita na radu je skup stručnih i znanstvenih metoda, mjera i postupaka koji imaju za cilj zaštitu radnika od raznih uzročnih faktora koji nastaju u procesu rada, a imaju za posljedicu stvaranje sigurnih uvjeta rada. Zaštita na radu je i primijenjena znanost o međusobnoj prilagođenosti čovjeka i rada kao dio procesa proizvodnje ili drugog oblika djelatnosti, a radi zaštite čovjeka." Uzroci ozljeda na radu i ostalih zdravstvenih oštećenja mogu se podijeliti u četiri skupine čimbenika i to:

- 1) osobni čimbenici,
- 2) čimbenici organizacije rada,
- 3) čimbenici proizvodnih procesa i radne sredine, i
- 4) sociološki čimbenici.

Zaštita na radu u sklopu je organizacije proizvodnih funkcija kao dijela poslovnih procesa i poslovnih funkcija.

Za kontinuirano unapređivanje stanja sigurnosti na radu u poslovnom sustavu stoga je posebno važno sustavno i djelotvorno organiziranje zaštite na radu. To ističe i Petersen u svojem "sustavskom pristupu menadžmentu sigurnosti", povezujući znanstvene metode i tehnike menadžmenta u "tehnike menadžmenta sigurnosti" [10].

Organizacijske znanosti mogu biti i u funkciji doprinosa sigurnosti na radu, što ističe Bourrier [1] kroz "povezanost organizacijskog dizajna i organizacijskog razvoja i sigurnosti na radu".

Zakonski zahtjevi trebaju biti ugrađeni u zahtjeve za proces organiziranja zaštite na radu u poslovnom sustavu, pri čemu je temeljni zakonski izvor Zakon o zaštiti na radu (N. N., br. 59/96., 84/96., 114/03., 100/04., 86/08., 116/08., 75/09.).

Pregled istraživanja

Empirijska istraživanja problematike organizacije i rada službi zaštite na radu u poslovnim organizacijama u Hrvatskoj [5] i problematike rada samostalnog stručnjaka za zaštitu na radu u srednje velikim poslovnim organizacijama u Hrvatskoj [3] donose rezultate iz poslovne prakse za brojne organizacijske aspekte iz pozicije stručnjaka za zaštitu na radu.

Kroz "shemu sustava zaštite na radu" kod poslodavca koji zapošljava više od 250 radnika Trupčević [15] postavlja model sustava zaštite na radu u velikim poslovnim sustavima, ističući posebne važnosti službe zaštite na radu u velikim poduzećima, te zaključuje kako je "uređenje sustava upravljanja zaštitom na radu i organizacija

provedbe zaštite na radu kontinuirani proces koji zahtijeva stalne dopune i korekcije u cilju stalnog unapređenja zaštite na radu".

U istraživanju kojim donose "model oblikovanja i vođenja službe zaštite na radu" Mance i Žiger [9] postavljaju praktični model službe zaštite na radu uz "temeljne parametre oblikovanja službe zaštite na radu", prateći aktualne zakonske zahtjeve za ustroj i rad službe zaštite na radu, uz primjenu menadžerskih načela.

METODIKA

Problem

Nedostatak teorijskog modela procesa organiziranja zaštite na radu u poslovnom sustavu.

Cilj

Cilj istraživanja je dati doprinos unapređenju sustava sigurnosti na radu modeliranjem procesa organiziranja zaštite na radu u poslovnom sustavu.

Hipoteza

Na načelima i funkcijama suvremenog menadžmenta poslovnih sustava i procesnog pristupa upravljanju te zakonskim zahtjevima zaštite na radu za organiziranje moguće je postaviti opći teorijski model procesa organiziranja zaštite na radu u poslovnom sustavu.

Zadaci

Iz postavljenog cilja i hipoteze istraživanja, proizlaze sljedeći zadaci istraživanja:

- 1) Analiza načela i funkcija menadžmenta poslovnih sustava te procesnog pristupa upravljanju.
- 2) Analiza zakonskih zahtjeva za organiziranje zaštite na radu u poslovnom sustavu.
- 3) Modeliranje procesa organiziranja zaštite na radu u poslovnom sustavu.

Metode

- 1) Metoda analize: analiza teorije i analiza prakse.
- 2) Deskriptivna (opisna) metoda (metoda zapažanja i opisivanja fenomena): studij dokumentacije - propisa.
- 3) Opća teorija sustava: sustavska analiza.
- 4) Metoda modeliranja: model procesa, dijagram tijeka procesa.

REZULTATI

Analiza načela i funkcija menadžmenta poslovnih sustava te procesnog pristupa upravljanju

Osnovne funkcije suvremenog menadžmenta poslovnih sustava su:

- 1) planiranje,
- 2) organiziranje,
- 3) upravljanje ljudskim resursima,
- 4) vođenje,
- 5) kontroliranje.

Te se osnovne funkcije menadžmenta ostvaruju na svim razinama menadžmenta (najvišim, srednjim i nižim razinama), a specifičnosti ostvarenja funkcija po pojedinim razinama menadžmenta ovise o: ciljevima, sadržaju, vremenskoj dimenziji, kontekstu i okolini, orijentaciji, vrstama odluka, uvjetima i načinu odlučivanja, i dr.

Kroz sve osnovne funkcije menadžmenta ostvaruju se zajedničke uloge menadžmenta, a to su: informacijske, interpersonalne i uloge odlučivanja. Koordiniranje je sama bit menadžmenta [4].

Organiziranje, kao druga osnovna funkcija menadžmenta, uključuje [11]:

- 1) proces organiziranja,
- 2) dizajniranje organizacije,
- 3) organizacijsku kulturu.

Svrha je organiziranja postizanje i stalno unapređivanje učinkovitosti i efikasnosti organizacije, a time i cjelokupnog menadžmenta.

Pritom je, prema Novaku, "organiziranje proces, a organizacija je stanje, odnosno rezultat procesa organiziranja" [12]. Tako svaka organizacija nastaje, održava se i inovira u procesu organiziranja.

Proces organiziranja, kada se preciznije odredi, čine [11]:

- Identifikacija i klasifikacija – svih potrebnih poslova i aktivnosti u organizaciji.
- Grupiranje – identificiranih aktivnosti u užu i širu organizacijsku cjelinu.
- Dodjeljivanje grupiranih poslova menadžeru – koji ima ovlasti da nadzire provedbu tih aktivnosti.
- Horizontalna i vertikalna koordinacija – u organizacijskoj strukturi.

Prema Weihrichu i Koontzu [16] "načela delegiranja ovlasti i podjele na organizacijske jedinice temeljne su istine procesa organiziranja", a među drugim načelima koja se bave procesom organiziranja, a čijom primjenom menadžeri stječu osjećaj proporcija ili mjere cjelokupnog procesa organiziranja, mogu se istaknuti i načela: ravnoteže, fleksibilnosti i olakšavanja vodstva.

Suvremeni pristup menadžmentu teži optimizaciji poslovnog sustava kao cjeline, a ona se može postići "samo na temelju nove organizacijske paradigme koja polazi od efikasnosti i djelotvornosti procesa unutar organizacije, ali i onih koji prelaze granice postojeće organizacijske strukture" [2].

Proces se u svojoj suštini može definirati kao niz logički povezanih aktivnosti od kojih se i sastoji, uz jasno određene ulaze i izlaze iz procesa. U kontekstu poslovanja,

poslovni proces sa svojim aktivnostima koristi određene poslovne resurse (ljudske, materijalne, financijske, vremenske, informacijske i dr.) s ciljem zadovoljenja potreba korisnika u najširem smislu. Izlaz iz procesa ostvaruje taj cilj, uz istodobno ostvarivanje "nove vrijednosti" [7].

Reorganizacija kao kontinuirano unapređenje organizacije na načelima procesnog pristupa upravljanju može počivati na konceptu "reinženjeringa poslovnih procesa" koji Hammer i Champy [6] formalno definiraju kao "temeljno promišljanje i radikalno redizajniranje poslovnih procesa kako bi se postigla dramatična poboljšanja u kritičnim suvremenim mjerilima uspjeha kao što su trošak, kvaliteta, usluga i brzina."

Analiza zakonskih zahtjeva za organiziranje zaštite na radu u poslovnom sustavu

Za identificiranje i analizu određenih zakonskih zahtjeva moguće je i potrebno koristiti načela procesnog pristupa te utvrđeni model upravljanja zakonskim zahtjevima sigurnosti u poslovnom sustavu [14].

Analizom Zakona o zaštiti na radu (N. N., br. 59/96., 84/96., 114/03., 100/04., 86/08., 116/08., 75./09.) mogu se utvrditi sljedeći zakonski zahtjevi za organiziranje zaštite na radu u poslovnom sustavu:

- Zakon utvrđuje subjekte, njihova prava, obveze i odgovornosti glede provedbe zaštite na radu, kao i sustav pravila zaštite na radu čijom se primjenom postiže u najvećoj mogućoj mjeri svrha Zakona. (članak 2.)
- Zaštita na radu kao organizirano djelovanje obuhvaća sustav pravila koja se primjenjuju po ovom Zakonu i drugim propisima. (članak 7.)
- Zaštita na radu je sastavni dio organizacije rada i izvođenja radnog procesa, a ostvaruje se obavljanjem poslova zaštite na radu i primjenom propisanih, ugovorenih, kao i priznatih pravila zaštite na radu te naređenih mjera i uputa poslodavca. (članak 8.)
- Poslodavac je u organizaciji radnog procesa i povjeravanju poslova radniku dužan voditi računa o svim sposobnostima radnika koje mogu utjecati na zaštitu njegova zdravlja i sigurnost na radu. (članak 8.)
- Pri obavljanju poslova prvenstveno se primjenjuju pravila zaštite na radu kojima se uklanja ili smanjuje opasnost na sredstvima rada (osnovna pravila zaštite na radu). (članak 9.)
- Ako se opasnosti za sigurnost i zdravlje radnika ne mogu ukloniti primjenom osnovnih pravila zaštite na radu, primjenjuju se pravila zaštite na radu koja se odnose na radnike i na način obavljanja radnog postupka (posebna pravila zaštite na radu). (članak 10.)
- Priznata pravila zaštite na radu su pravila iz stranih propisa ili u praksi provjereni načini pomoću kojih se opasnosti na radu otklanjaju ili smanjuju, ili kojima se sprečava nastanak ozljeda na radu, profesionalnih ili drugih bolesti te ostalih štetnih posljedica za radnike, a primjenjuju se ukoliko ne postoje propisana pravila zaštite na radu. (članak 11.)
- Poslodavac je odgovoran za organiziranje i provedbu zaštite na radu u svim dijelovima organizacije rada i u svim radnim procesima. (članak 13.)
- Organizacijski zahtjevi za uređivanje i provedbu zaštite na radu. (članak 18.-25.)

- Poslodavac je u cilju unapređenja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu dužan procjenjivati opasnosti za život i zdravlje radnika radi njihovog sprječavanja ili smanjenja te je dužan izraditi ili posjedovati procjenu opasnosti i u tu svrhu osigurati sva potrebna sredstva. (članak 18.)
- Poslodavac je dužan u pisanom obliku utvrditi organizaciju provedbe zaštite na radu, pravila zaštite te prava, obveze i odgovornosti njegovih ovlaštenika i radnika, u dijelu u kojem ta pitanja nisu uređena ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega te kolektivnim ugovorom i ugovorom o radu. (članak 18.)
- Svaki poslodavac je dužan odrediti jednog ili više radnika za obavljanje aktivnosti zaštite na radu vezanih uz zaštitu i prevenciju od opasnosti i štetnosti, određivanjem ovlaštenika ili zapošljavanjem stručnjaka zaštite na radu. (članak 18.a)
- Poslodavac koji zapošljava više od 50 radnika dužan je odrediti jednu ili više osoba za obavljanje poslova stručnjaka zaštite na radu, sukladno broju zaposlenih, stanju zaštite na radu, te stupnju opasnosti. (članak 20.)
- Poslodavac koji zapošljava više od 250 radnika dužan je ustrojiti samostalnu stručnu službu za zaštitu na radu čija je zadaća praćenje stanja zaštite na radu u pravnoj osobi, te koja u tu svrhu objedinjava i usklađuje rad na poslovima provedbe zaštite na radu. Broj zaposlenih unutar službe treba ovisiti o veličini poduzeća, organizaciji posla, stanju zaštite na radu te stupnju opasnosti koji je utvrđen procjenom i ne može biti manji od tri stručnjaka zaštite na radu. (članak 21.)
- Obveze stručnjaka za zaštitu na radu. (članak 23.)
- Organizacijski zahtjevi za osposobljavanje za rad na siguran način (članak 26.-30.)
- Organizacijski zahtjevi za obavješćivanje o zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu. (članak 31.-33.)
- Organizacijski zahtjevi za poslove s posebnim uvjetima rada. (članak 34.-36.)
- Organizacijski zahtjevi za zaštitu posebnih kategorija radnika. (članak 37.-41.)
- Organizacijski zahtjevi za korištenje sredstava rada i osobnih zaštitnih sredstava te radne postupke. (članak 42.-44.)
- Organizacijski zahtjevi za opasne radne tvari. (članak 45.-49.)
- Organizacijski zahtjevi za ispitivanje radnog okoliša te strojeva i uređaja s povećanim opasnostima. (članak 50.-54.)
- Organizacijski zahtjevi za privremena i zajednička privremena radilišta. (članak 55.-58.)
- Organizacijski zahtjevi za zaštitu od požara, evakuaciju i spašavanje. (članak 59.-61.)
- Organizacijski zahtjevi za pružanje prve pomoći i medicinsku pomoć. (članak 62.)
- Organizacijski zahtjevi za zaštitu nepušača, zabranu uzimanja alkohola i drugih sredstava ovisnosti. (članak 63.-65.)
- Organizacijski zahtjevi za savjetovanje i suodlučivanje radnika. Organizacijski zahtjevi za osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu. (članak 66.-68.)
- Organizacijski zahtjevi za rad povjerenika za zaštitu na radu. (članak 69.-70.)
- Organizacijski zahtjevi za dužnosti prema tijelima nadzora. (članak 71.-72.)
- Organizacijski zahtjevi za obveze poslodavca i njegovih ovlaštenika u provedbi mjera zaštite na radu. (članak 73.)
- Organizacijski zahtjevi za isprave i evidencije. (članak 74.-75.a)
- Organizacijski zahtjevi za obveze i prava radnika. (članak 76.-79.)
- Organizacijski zahtjevi za suradnju i rad medicine rada. (članak 81.-86.)
- Organizacijski zahtjevi za suradnju i rad ustanova i trgovačkih društava za zaštitu na radu. (članak 87.-92.)

- Organizacijski zahtjevi za projektiranje i građenje objekata namijenjenih za rad (članak 93.-96.)
- Organizacijski zahtjevi za projektiranje, proizvodnju i uvoz strojeva, uređaja te osobnih zaštitnih sredstava i opreme (članak 97.-101.)
- Organizacijski zahtjevi za nadzor provedbe zaštite na radu (članak 102.)

Brojnost i kompleksnost utvrđenih zakonskih zahtjeva za organiziranje zaštite na radu u poslovnom sustavu potvrđuje potrebu za izradu općeg modela procesa organiziranja zaštite na radu u poslovnom sustavu.

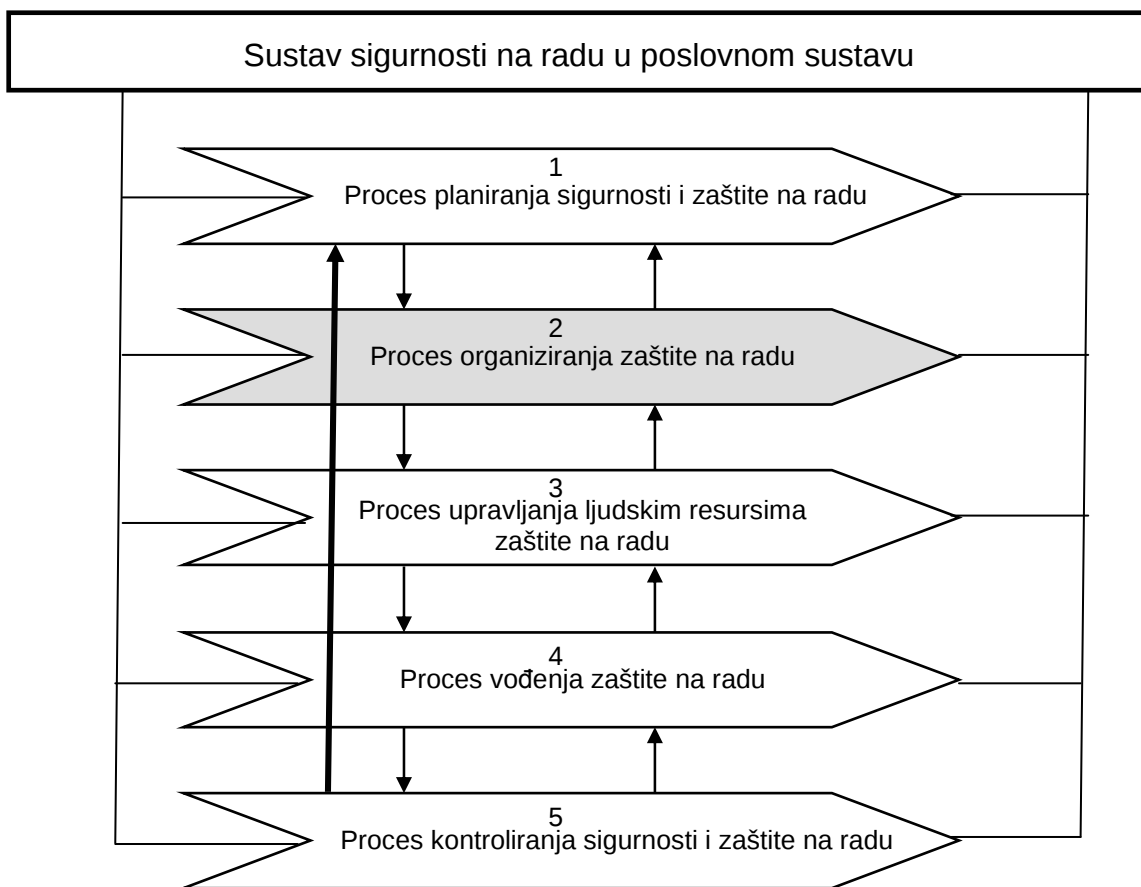
Model procesa organiziranja zaštite na radu u poslovnom sustavu

U skladu s teorijom menadžmenta te kategorizacijom osnovnih funkcija i procesa menadžmenta poslovnih sustava moguće je i u sustavu sigurnosti na radu u poslovnom sustavu utvrditi pet osnovnih procesa [13] :

- 1) Proces planiranja sigurnosti i zaštite na radu
- 2) Proces organiziranja zaštite na radu
- 3) Proces upravljanja ljudskim resursima zaštite na radu
- 4) Proces vođenja zaštite na radu
- 5) Proces kontroliranja sigurnosti i zaštite na radu.

Poziciju procesa organiziranja zaštite na radu u sustavu sigurnosti na radu u poslovnom sustavu prikazuje slika1.

Slika 1.: Pozicija procesa organiziranja zaštite na radu u sustavu sigurnosti na radu u poslovnom sustavu

Izvor: vlastiti

Proces organiziranja zaštite na radu je drugi osnovni proces u sustavu sigurnosti na radu u poslovnom sustavu, kojem prethodi proces planiranja sigurnosti i zaštite na radu, a na njega se nastavljaju ostali utvrđeni procesi.

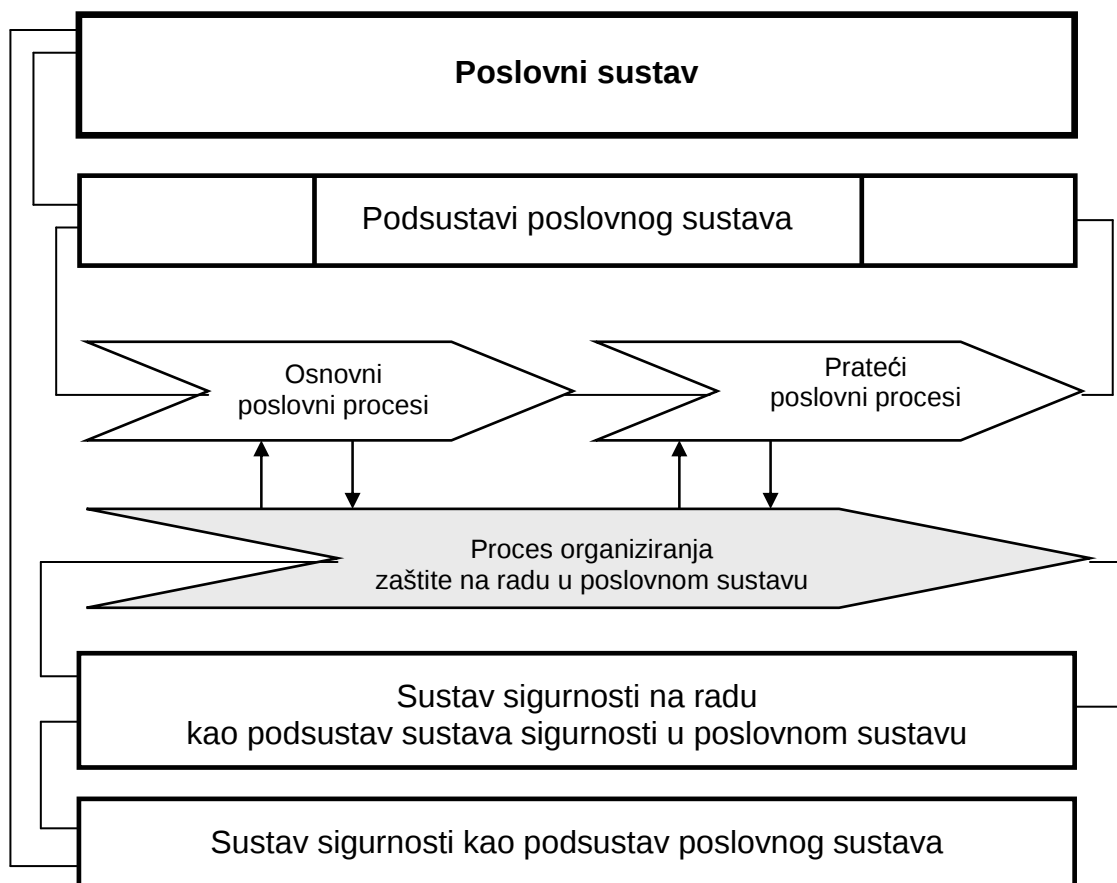
Poslovni sustav čini, s obzirom na njegove specifičnosti, niz podsustava te određeni broj osnovnih i pratećih poslovnih procesa.

Sustav sigurnosti podsustav je poslovnog sustava, a njegova je funkcija stalno unapređivanje sigurnosti ljudi, imovine i okoliša u poslovnom sustavu, čime se omogućuje i sigurnost poslovanja.

Sustav sigurnosti na radu podsustav je sustava sigurnosti u poslovnom sustavu. Proces organiziranja zaštite na radu sastavnica je sustava sigurnosti na radu na prvoj razini, a potom na višoj razini i cjelokupnog sustava sigurnosti u poslovnom sustavu

On ima i specifičnu poziciju u modelu poslovnog sustava (prikaz na slici 2.) jer treba imati povratne veze sa svim osnovnim i pratećim poslovnim procesima u poslovnom sustavu radi ispunjenja svih organizacijskih zahtjeva zaštite na radu u svim procesima, podsustavima i organizacijskim jedinicama poslovnog sustava.

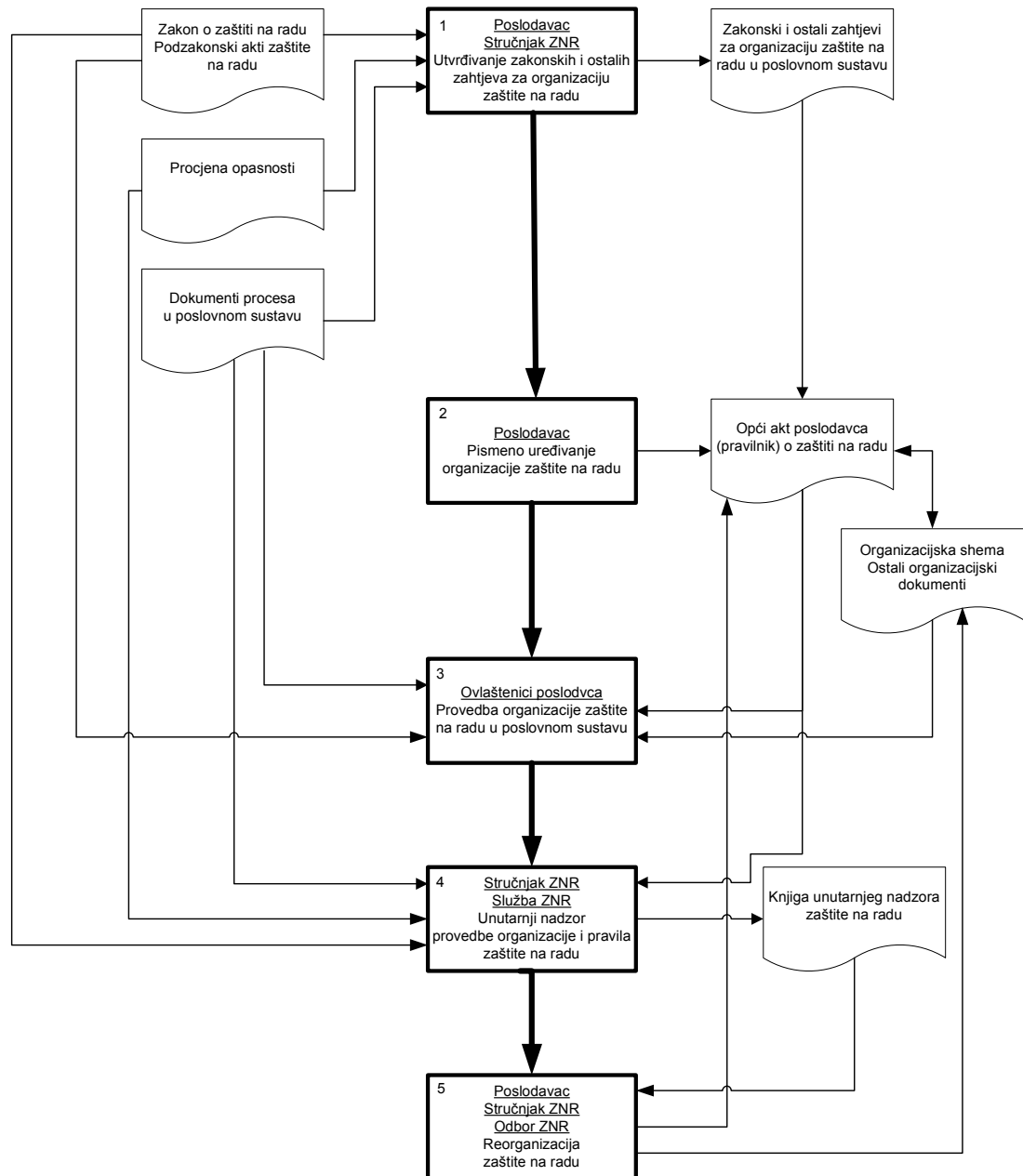
Slika 2.: Pozicija procesa organiziranja zaštite na radu u modelu poslovnog sustava

Izvor: vlastiti

Dijagramom tijeka procesa (slika 3.) prikazan je utvrđeni opći model procesa organiziranja zaštite na radu u poslovnom sustavu, koji se sastoji od 5 osnovnih procesnih koraka (pk).

Slika 3.: Model procesa organiziranja zaštite na radu u poslovnom sustavu prikazan dijagramom tijeka procesa

Izvor: vlastiti

U prvom procesnom koraku (pk1) potrebno je najprije analizirati te utvrditi zakonske i ostale zahtjeve za organizaciju zaštite na radu u poslovnom sustavu. Ulazne vrijednosti su Zakon o zaštiti na radu kao i podzakonski propisi zaštite na radu, procjena opasnosti na radu te dokumenti procesa u poslovnom sustavu. Nositelj ovog procesnog koraka je poslodavac odnosno po njemu ovlaštena stručna osoba, te svakako stručnjak za zaštitu na radu.

Utvrđeni zakonski i ostali zahtjevi za organizaciju zaštite na radu u poslovnim sustavu, kao izlazna vrijednost iz prvog procesnog koraka modela procesa organiziranja zaštite na radu u poslovnim sustavu, ulazna su vrijednost u drugi procesni korak (pk2), u kojem poslodavac pismeno uređuje organizaciju zaštite na radu u svom poslovnim sustavu. Izlazne vrijednosti iz ovog ključnog koraka su dokumenti: opći akt poslodavca (pravilnik) o zaštiti na radu u kojem je detaljno utvrđena i opisana organizacija zaštite na radu u poslovnim sustavu sa utvrđenim organizacijskim ulogama i odgovornostima te organizacijski elementi zaštite na radu uključeni u organizacijsku shemu poslovnog sustava kao i ostali organizacijski dokumenti.

Ovlaštenici poslodavca u trećem središnjem procesnom koraku (pk3) provode utvrđenu organizaciju zaštite na radu u poslovnim sustavu, kao i sva utvrđena pravila i mjere zaštite na radu obzirom na djelatnost. Ulazne vrijednosti su: zakonska regulativa zaštite na radu, procjena opasnosti, pravilnik o zaštiti na radu te ostali organizacijski i procesni dokumenti.

Djelotvornost utvrđene organizacije zaštite na radu u unutarnjem nadzoru provjerava stručnjak odnosno služba za zaštitu na radu (pk4), upisujući nalaze u knjigu unutarnjeg nadzora.

U zadnjem, petom procesnom koraku (pk5) modela procesa organiziranja zaštite na radu u poslovnim sustavu provodi se reorganizacija zaštite na radu. Nalazi sa unutarnjeg nadzora ulazne su vrijednosti za analizu i ocjenu postojeće organizacije zaštite na radu te prijedloga za njezino unapređenje što se očituje u pozitivnim izmjenama općeg akta poslodavca za zaštitu na radu i ostale organizacijske dokumentacije. U toj reorganizaciji glavnu ulogu imaju poslodavac i stručnjak za zaštitu na radu, a o njoj prije donošenja raspravlja odbor za zaštitu na radu kao savjetodavno tijelo poslodavca u kojem su prisutni svi glavni organizacijski subjekti zaštite na radu u poslovnim sustavu.

RASPRAVA

Proces organiziranja zaštite na radu u poslovnim sustavu, čiji je model postavljen kao rezultat istraživanja ovog rada, ključan je i obvezan proces svakog sustava sigurnosti na radu u poslovnim sustavu. Utvrđivanje organizacijskih uloga i odgovornosti svih subjekata u sustavu sigurnosti na radu neophodan je organizacijski preduvjet za funkcioniranje zaštite na radu te uspješne praktične provedbe njezinih pravila i mjera.

Iako je poslodavac odgovoran za organizaciju zaštite na radu u poslovnim sustavu, vlasnik procesa organiziranja zaštite na radu trebao bi biti kompetentan stručnjak za zaštitu na radu, ostvarujući time svoje zakonske obveze i funkciju stručnog savjetnika te nositelja inicijative za organizaciju i reorganizaciju zaštite na radu. Stručnjak zaštite na radu time postaje i menadžer (voditelj) sustava sigurnosti na radu te nositelj organizacijskog razvoja zaštite na radu s ciljem stalnog unapređivanja sigurnosti u poslovnim sustavu. Za takvu organizacijsku ulogu i odgovornost stručnjaka za zaštitu na radu neophodno je njegovo stalno obrazovanje i kompetentnost znanja, kako u području sigurnosti tako i u području menadžmenta.

ZAKLJUČAK

Ostvareni su postavljeni zadaci i cilj istraživanja uz primjenu istraživačkih metoda i prihvaćanje postavljene hipoteze.

Na načelima i funkcijama suvremenog menadžmenta poslovnih sustava i procesnog pristupa upravljanju te zakonskim zahtjevima zaštite na radu za organiziranje moguće je postaviti opći teorijski model procesa organiziranja zaštite na radu u poslovnom sustavu.

Model može doprinijeti unapređenju sustava sigurnosti na radu u poslovnom sustavu, te time i uspješnosti cijelog poslovnog sustava, stvaranjem organizacijskih preduvjeta za stalni organizacijski razvoj zaštite na radu u poslovnom sustavu.

Istraživanje i razvoj metodike za donošenje odluka u procesu organiziranja zaštite na radu u poslovnom sustavu predlaže se za nastavak istraživanja.

LITERATURA

- [1] Bourrier, M.: **The Contribution of Organizational Design to Safety**. - European Management Journal, XXIII, 2005., 1
- [2] Bosilj Vukšić, V., Kovačić, A.: **Upravljanje poslovnim procesima**. – Zagreb: Sinergija, 2004.
- [3] Božajić, I., Cmrečnjak, D., Drozdek, A., Filipović, A. M., Hunjak, D., Koren, T., Minga, I., Palačić, D., Petričević, N., Taradi, J., red., Žarak, M.: **Stručnjak za zaštitu na radu, istraživanje problematike rada samostalnog stručnjaka za zaštitu na radu u srednje velikim poslovnim organizacijama u Hrvatskoj**. - Zagreb: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, 2010.
- [4] Buble, M.: **Osnove menadžmenta**. - Zagreb: Sinergija, 2006.
- [5] Cmrečnjak, D., Filipović, A. M., Gorički, Z., Hrstić, G., Hunjak, D., Magud, M., Minga, I., Petričević, N., Taradi, J., red., Žarak, M.: **Služba zaštite na radu, istraživanje problematike organizacije i rada službi zaštite na radu u poslovnim organizacijama u Hrvatskoj**. - Zagreb: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, 2009.
- [6] Hammer, M., Champy, J.: **Reinženjering tvrtke, Manifest za poslovnu revoluciju**. – Zagreb: Mate, Zagrebačka škola ekonomije i menadžmenta, 2004.
- [7] Harrinton, H. J.: **Business Process Improvement**. - New York: McGraw-Hill, 1991.
- [8] Kacian, N.: **Osnove sigurnosti**. - Zagreb: IPROZ, 2000.
- [9] Mance I, Žiger, E.: **Model oblikovanja i vođenja službe zaštite na radu**. - U: II. Znanstveno-stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanjem "Menadžment i sigurnost". - Čakovec: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Visoka škola za sigurnost, 2007, 125-137.
- [10] Petersen, D.: **Techniques of Safety Management: A system aproach**. - Des Plaines: American society of safety engineers, 2003.
- [11] Sikavica, P., Bahtijarević -Šiber, F., Pološki Vokić, N.: **Temelji menadžmenta**. – Zagreb: Školska knjiga, 2008.
- [12] Sikavica, P., Novak, M.: **Poslovna organizacija**. - Zagreb: Informator, 1999.

- [13] Taradi, J., Grošanić, N.: **Model procesa planiranja sigurnosti i zaštite na radu u poslovnom sustavu.** – U: V. Znanstveno-stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanjem: "Menadžment i sigurnost". - Čakovec: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Visoka škola za sigurnost, 2010, 232-244.
- [14] Taradi, J., Grošanić, N.: **Procesni pristup i model upravljanja zakonskim zahtjevima sigurnosti u poslovnom sustavu.** – U: II. Znanstveno-stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanjem: "Menadžment i sigurnost". - Čakovec: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Visoka škola za sigurnost, 2007, 60-76.
- [15] Trupčević, Z.: **Model uređenja i organizacije provedbe sustava zaštite na radu u većim društvima (kompanijama).** - Rad i sigurnost, 44, 2002, 1, 183-211.
- [16] Weihrich, H, Koontz, H.: **Menedžment.** – Zagreb: Mate, 1998.
- [17] Žugaj, M., Šehanović, J., Cingula, M.: **Organizacija.** - Varaždin: TIVA, FOI, 2004.

Propisi

- Zakon o zaštiti na radu, N. N., br. 59/96., 84/96., 114/03., 100/04., 86/08., 116/08., 75./09.

Podaci o autorima

1.

Josip Taradi, mr. sig.
Međimurske vode d.o.o.
Čakovec, Hrvatska
josip.taradi@medjimurske-vode.hr

2.

Nevenka Grošanić, dipl. ing. sig.
Čakovec, Hrvatska
nevenka.grosanic@ck.t-com.hr